

PAPER DETAILS

TITLE: Muhasebe paket programlarının finansal muhasebe özellikleri açısından karşılaştırılması:
Gebze ilçesinde bir araştırma

AUTHORS: Lütfullah MURAT, Gökhan BARAL

PAGES: 1-6

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/913297>

Muhasebe paket programlarının finansal muhasebe özellikleri açısından karşılaştırılması: Gebze ilçesinde bir araştırma

Gökhan Baral^a, Lütfullah Murat^{b*}

^aSakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Orcid: 0000-0003-2801-4415

^{b*}Sorumlu yazar, Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi, e-posta: lutfullahmurat@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9498-1860

MAKALE BİLGİLERİ

Araştırma Makalesi
Geliş Tarihi 31 Ekim 2019
Revizyon 18 Kasım 2019
Revizyon 21 Kasım 2019
Kabul tarihi 29 Kasım 2019

Özet

Son yıllarda bilgi teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler hemen her alanda yapılan işlemlerin bilgisayar aracılığı ile gerçekleştirilmesine ve bu amaçla çeşitli yazılımların kullanılmasına neden olmuştur. Muhasebe alanı, bilgisayar kullanımının çok önemli olduğu bir alandır. Muhasebe işlemlerinin verimliliğinde ve işletme paydaşlarının memnuniyetinde, kullanılan muhasebe yazılımlarının önemli bir yeri vardır. Çalışmada işletmelerin mali işler/muhasebe departmanlarında ve serbest muhasebeci mali müşavir ofislerinde kullanılmakta olan muhasebe yazılımlarının finansal muhasebe özellikleri açısından karşılaştırılması yapılarak, farklılıklarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Ayrıca en çok tercih edilen muhasebe yazılım/yazılımlarının ve işletme faaliyet alanlarına göre en çok tercih edilen yazılım/yazılımların hangisi/hangileri olduğu bilgilerine ulaşmaya çalışılmıştır. Araştırma verilerinin elde edilmesinde yüz yüze anket yöntemi kullanılmıştır. Veriler SPSS 22.0 programı ile analiz edilmiştir. Frekans analizi ve tek yönlü varyans analizinden faydalanan çalışmada, kullanılan muhasebe paket programlarının seçiminde finansal muhasebe özelliklerine göre anlamlı farklılıklar olduğu ve işletmeler tarafından en çok tercih edilen yazılımın LOGO programı olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. İşletme faaliyetleri açısından ulaşılan sonuçlara bakıldığında ise, üretim işletmelerinde SAP, ticaret ve hizmet işletmelerinde LOGO, serbest muhasebeci ve mali müşavirlik bürolarında ise LUCA programları en çok tercih edilen programlar olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Paket Programları, Finansal Muhasebe, Bilgi Teknolojileri

The comparison of accounting packet programs in terms of financial accounting qualities: a research in Gebze district

ARTICLE INFO

Research Article
Received 31 October 2019
Received in revised form 18 November 2019
Received in revised form 21 November 2019
Accepted 29 November 2019

Abstract

Recently, the progresses that are made in Information Technologies cause companies to use computer and various software's to be used. One of the significant areas in which the computers are used is accounting. The accounting programs have an important place in the productivity of accounting companies and the satisfaction of the stakeholders of the companies. In this study, the aim is to unearth the differences by comparing the accounting software's that are being used in the company's departments of financial businesses/accounting and independent accountant and financial advisor offices in terms of financial accounting. In addition, it was aimed to reach the information of the most preferred software/software's and again the most preferred software/software's according to the field of activity at the company. In the data gathering section of the research, face to face survey method was used. The data was analyzed via the SPSS 22.0 program. In the study in which it was benefitted from frequency analysis and one way variant analysis, the result was reached that there are significant differences in choosing the used accounting programs according to the financial accounting features and that the most preferred software is LOGO. Considering the results that were reached in terms of company business, the most preferred program in production companies is SAP, trade and service companies is LOGO, independent accountant and financial advisor offices is LUCA.

Key Words: Accounting Packet Programs, Financial Accounting, Information Technologies

Giriş

Bilişim teknolojilerindeki gelişmeler faaliyet alanları farklı olsa da tüm işletmeleri etkilemiştir. Günümüzde işletmeler, günlük işlemlerin takip edilmesinden devlete ödenmesi gereken verginin tahakkuk ettirilmesine kadar bir dizi işlemi bilgisayar aracılığı ile gerçekleştirmektedirler. İş hacmin büyüklüğüne göre bu iş ve işlemlerin yapılması uzun zaman alabilmektedir. Hemen her alanda rekabet içerisinde olan işletmeler için bu istenmeyen bir durumdur. Diğer yandan bazı işlemlerin belirli sürelerde gerçekleştirilmesi (verginin tarh ve tahakkuk süreleri gibi) zorunluluğu da vardır. Tüm bu olumsuz durumları lehine çevirmek isteyen işletmeler, bilgi teknolojilerinden daha çok faydalanma yoluna gitmişlerdir. İşletmenin finansal fotoğraf makinesi durumunda olan muhasebe ve bu işi icra eden meslek mensupları da bilgi teknolojilerinden faydalanmaktadırlar.

Aşağıda detayları verilen bu çalışmada muhasebe meslek mensuplarının mesleklerini icra ederken hangi muhasebe paket programını kullandıklarına, kullanılan programların finansal muhasebe özelliklerine katılma düzeylerine, işletme faaliyet alanı ile kullanılan paket program arasındaki ilişkiye ve kullanılan muhasebe paket programlarının finansal muhasebe özellikleri açısından karşılaştırılması yapılarak hangi programlar arasında farklılıklar olduğuna açıklama getirilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmada öncelikle işletme kavramı, faaliyet alanlarına göre işletme türleri, muhasebe ve finansal muhasebe kavramları açıklanmıştır. Sonrasında bilgisayarlı muhasebe ve muhasebe paket programları

konularına açıklık getirilmiş, muhasebe işlemlerinin bilgisayar ortamında tutulmasının sağladığı avantaj ve dezavantajlar ile paket programların finansal muhasebe işlemlerinde kullanılan modüllerine yer verilmiştir. Çalışmanın son kısmında Kocaeli ili Gebze ilçesinde yapılan anket çalışmasının analizine ve sonuçlarına yer verilmiştir.

Kavramsal Çerçeve

İşletme ve Muhasebe

İnsan ihtiyaçlarının çeşitliliği ve sınırsız olması, insanların bu ihtiyaçlarını bireysel çabayla karşılama imkanının olmaması, toplumun işletmelere olan gereksinimini giderek artırmıştır. İşletmeler, hedeflenen ölçüde kar maksimizasyonu sağlamak veya hizmet faaliyetini yerine getirmek amacıyla, üretimin unsurlarını anlamlı bir şekilde bir araya getirerek somut veya soyut ürünleri üreten birimlerdir (Sabuncuoğlu & Tokol, 2005:10). Faaliyetleri, kuruluş amaçları, mülkiyetleri, yasal statüleri gibi çeşitli açılardan işletmeler sınıflandırılabilir. Faaliyetleri açısından işletmelere bakıldığında üç farklı faaliyet alanından söz etmek mümkündür. Bunlar ticari faaliyet, sınai faaliyet ve hizmet faaliyetleridir.

İşletmelerin insan ihtiyaçlarını karşılamada birçok faaliyeti aynı anda yerine getirmesi gerekmektedir. Bu faaliyetler yerine getirilirken işletmelerin ihtiyaç duyacağı tüm bilgi ve belgelerin kaydedilmesi, tasnif edilmesi görevini muhasebe bilgi sistemi üstlenmiştir (muhasebedersleri.com, 2019).

Muhasebe, temel açıdan mali özellikteki işletme olaylarının kaydedilmesi, gruplandırılması, önem derecesine göre özetlenmesi ve nihayetinde elde edilen verilerin ilgili paydaşlara ulaştırılması sanatıdır (Kavak, 2006:3). Muhasebe kendi içerisinde finansal muhasebe, maliyet muhasebesi ve yönetim muhasebesi olarak ayrıma tabi tutulmuştur. Bir başka ayırım ise ön muhasebe ve genel muhasebe olarak uygulamada karşımıza çıkmaktadır. Genel muhasebede, işletme ve paydaşları ile ilgili hukuksal açıdan yapılması gereken iş ve işlemler yapılırken ön muhasebede daha çok içe yönelik iş ve işlemlerin yapıldığı görülmektedir. Ön muhasebe finansal muhasebeye bir hazırlık aşamasıdır. Bu nedenle ön muhasebe faaliyet alanı ve sektörü ne olursa olsun işletmeden işletmeye genel anlamda farklılıklar gösterebilmektedir. Finansal muhasebenin dayanağını ise yasalar oluşturur. Değişikliklerin ve farklılıkların yasalar çerçevesinde gerçekleştiği finansal muhasebede meslek mensuplarının kendilerini sürekli güncel tutması gerekmektedir.

Bilgisayarlı Muhasebe

Günümüzde çeşitli amaçlar için kullanılan bilgisayarların bir diğer kullanım alanı muhasebe bilgi sistemi olmuştur. Bilgisayarın iş hayatına girmesiyle birlikte, uzun süreler gerektiren işlemler daha kısa sürede, pratik ve doğru sonuçlar verecek şekilde gerçekleştirilmektedir. Bu ise muhasebe meslek mensuplarını kırtasiyecilikten kurtararak bilgiyi oluşturan, anlamlandıran ve iş hayatına yön veren, kararlar alabilen bir konuma çıkarmıştır (Yıldırım, 2013:3). Bilgisayarlı muhasebe, bir hesap cetveli kullanarak şirketlerin faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan belgelerin ilgili mevzuat dikkate alınarak bilgisayara kaydedilmesidir (Küçük & Baş, 2017:133).

Muhasebenin bilgisayarda tutulabilmesi amacıyla geliştirilmiş yazılımlar vardır. Muhasebe paket programı adı verilen bu yazılımlar, işletme bilgilerinin tekdüzen hesap planı aracılığı ile muhasebe fişlerine kaydedilmesini sağlayan ve akabinde sınıflama raporlama ve analiz kapsamında meslek mensuplarına kolaylıklar sunan programlardır (Sürmen & Daştan, 2007: 24).

Muhasebe yazılımlarına/paket programlarına bakıldığında işletme büyüklüğüne, işletme faaliyet alanına, yönetici istek ve taleplerine göre farklılaştığı görülmektedir. Bazı paket programlar standart halde meslek mensuplarının kullanımına sunulurken (LOGO, ETA, Zirve vb.), bazı paket programların ise kullanıcı istek ve önerilerine göre yeniden geliştirildiği görülmektedir. Bunların dışında işletmelerin talepleri doğrultusunda oluşturulan özel amaçlı yazılımlarda vardır (Çetin & Eren, 2015: 86). Muhasebe paket programı kullanımının işletmelere sağladığı avantajlar şunlardır (megep.meb.gov.tr, 2011:3);

- Muhasebe kayıt ve işlemleri daha düzenli hale gelir.
- İş yükü kullanılan yazılımla birlikte hafifler.
- Paydaşlar için bilgi ve raporlar hızlı bir şekilde oluşturulabilir.
- Aynı bilgiye birçok kullanıcı aynı anda ulaşabilir.
- Meslek mensuplarına zaman kazandırır.
- Bilgiler daha sistematik ve düzenli olur.
- Veriler sanal bir alanda kontrollü bir şekilde muhafaza edilir.

Bu avantajların yanında muhasebe paket programı kullanımının dezavantajları ise şöyledir (Doğan, 2010);

- Maliyetlerin yüksek olması.
- Teknik hizmetlerin yetersiz olması.
- Kimi özel ihtiyaçların karşılanamaması.
- Elektrik kesintilerinin uzun süreli olması durumunda ortaya çıkan olumsuzluklar.
- Paket programların işletme ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılayamaması.
- Yazılım şirketleri tarafından sunulan muhasebe paket programlarında genel olarak yer alan finansal muhasebe modülleri ve bu modüllerin kullanım amacı aşağıda verilmiştir.

İşletme Defteri Modülü

İşe yeni başlayan veya ikinci sınıf tüccarlar tarafından tutulması gereken işletme defterinin takip edildiği modüldür. İşletme defteri tutulurken gelir ve gider fişlerinden yararlanılmaktadır. Defter dökümü, defter özeti başta olmak üzere kullanıcıların çeşitli raporları alabilmesine imkân tanımaktadır (Uzunköprü, 2007:10). Demirbaşlar, stoklar gibi ön muhasebe modülleri ile uyumlu bir şekilde kullanılabilen bu modül yapılacak parametre girişleriyle defter beyan sistemine de aktarılabilir.

Genel Muhasebe Modülü

Birinci sınıf tüccarların yapmış oldukları faaliyetleri için belgelendirdikleri işlemlerinin kayıt altına alındığı modüldür. Günlük defter, büyük defter ve başta temel mali tablolar olmak üzere yasal olarak düzenlenmesi gereken finansal tabloların oluşturulması işlemleri de bu modüle yapılabilmektedir. Stok, cari, demirbaş, fatura modülleri başta olmak üzere birçok ön muhasebe modülüyle entegrasyon sağlanarak

işlemlerin hızlı bir şekilde kayıt altına alınması mümkündür. Daha çok genel muhasebe işlemlerini firma bünyesinde tutan işletmeler ile SMMM büroları tarafından kullanılan bir modüldür (Karapınar, Bayırlı & Altay, 2003:215-272).

Beyannameler Modülü

İşletmelerin mükellef sıfatıyla sorumlu olduğu kamu kuruluşları ile olan ilişkilerinde kazançlarına istinaden düzenlemesi gereken her türlü beyannamenin takibinin yapıldığı modüldür. Beyannamelerin hazırlanmasında ön muhasebe ve muhasebe modüllerinden yararlanılmaktadır. Bazı yazılımlarda e-beyanname şeklinde ayrı bir modül olarak da yer almaktadır. İnteraktif vergi dairesi ile bütünlük çalışması özelliğine sahip bu modülle tarh ve tahakkuk işlemleri gerçekleştirilebilmektedir. Beyannamelerin paket halinde düzenlenmesini sağlayan bu modül özellikle Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler tarafından çokça kullanılmaktadır (Merter, 2016).

Literatür Taraması ve Hipotezlerin Geliştirilmesi

Muhasebe paket programları ile ilgili yapılan çalışmalardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Can ve Ceyhan (2004), İstanbul bölgesinde gerçekleştirmiş oldukları araştırmalarında SMMM'lerin bürolarında kullandıkları yazılımları incelemişlerdir. Araştırma kapsamında hangi yazılım/yazılımların tercih edildiği ve tercih edilme nedenlerinin neler olduğu bilgilerine yer verilmiştir. Ayrıca kullanılan yazılımların eksi ve artılarının da değerlendirildiği araştırmada ki kare analizinden yararlanılmıştır. Araştırmada ORKA programının meslek mensupları tarafından daha çok kullanıldığı ve kullanıma nedeni olarak da diğer meslek mensuplarının görüş ve önerilerinin dikkate alındığı bulgularına ulaşılmıştır.

Erol (2005), muhasebe meslek elemanlarının, muhasebe programı ve bilgisayar kullanımında karşılaştıkları sorunları belirlemek amacıyla yaptığı anket çalışmasında, muhasebe yazılımlarının raporlamada yeterli düzeyde olmadığı ve geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Araştırmada kullanıcıların kişisel eğitimlerinin ve program kullanımına yönelik eğitimlerin önemli olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca sektörel bazda yazılımların oluşturulması gerektiğini bu sayede programlar arası standardizasyonun sağlanabileceği önerisinde bulunmuştur.

Öztürk (2007), Erzurum Organize Sanayi Bölgesi'nde yapmış olduğu çalışmada, hangi paket programların kullanıldığını nedenleri ile birlikte ortaya koymaya çalışmıştır. Programların, deneme sürümlerinin karşılaştırılması yapılarak tercih edildiği, maliyetlerinin yüksek ve teknik hizmetlerin istenen düzeyde olmadığı sonuçlarına ulaşmıştır.

Güney (2009), bilişim sistemlerinin muhasebe kayıt sistemine entegrasyonu ile birlikte oluşabilecek denetim bazındaki riskleri araştırmıştır. Bilgisayar donanım ve yazılım özelliklerinin mali tablolara olan etkilerini en aza indirmek için önleyici denetimin önemli olduğunu vurgulamıştır.

Bastı ve Boyar (2012), analitik ağ süreci yöntemini kullandıkları çalışmayla muhasebe yazılımlarının seçimini gerçekleştirmişlerdir. Program seçiminde, paket programların raporlama kabiliyeti ve TMS ile uyumu, kullanım kolaylığı, güncellemelere uyumundaki seriliğin etkili olduğu belirtilmiştir.

Demir (2015), KOBİ'ler üzerine Ordu ilinde gerçekleştirdiği çalışmada, şirketlerin özel yazılımlardan daha çok, hazır paket programları kullandıkları sonucuna ulaşmıştır. Program seçiminde çalıştıkları meslek mensuplarının tavsiyelerinin etkili olduğu görülmüştür. Araştırma sonucuna göre VEGA yazılım en çok kullanılan muhasebe paket programı olarak karşımıza çıkmaktadır. Paket yazılımların güncellenmesinin internet üzerinden yapıp yapılmaması program seçiminde aranan diğer bir özellik olduğu belirtilmiştir.

Yürekli ve Haşiloğlu (2017), yaptıkları araştırmada, işletmelerce yapılan faaliyetlerin gizliliğinin meslek mensupları açısından önemli bir konu olduğu ve bundan dolayı paket yazılım seçiminde en önemli kriterin güvenlik olduğu sonucuna ulaşıldığı belirtilmektedir.

Chong ve Nizam (2018), Malezya'da yapmış oldukları çalışmalarında, muhasebe yazılımlarının işletme performansına etkilerini, güvenilirlik, kullanım kolaylığı, veri kalitesi ve doğruluğu açısından incelemişlerdir. Anket yöntemiyle elde ettikleri verileri regresyon analizine tabi tutarak, muhasebe yazılımlarının işletme performansı üzerinde pozitif yönde etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Yapılan literatür taramasına göre muhasebe paket programları seçiminde, meslek mensuplarının görüş ve önerileri, programların deneme sürümlerinin karşılaştırılması, paket programların raporlama kabiliyeti ve TMS'ye uyumu, program güvenliğinin ve yazılım güncellemelerinin internet üzerinden yapıp yapılmaması gibi kriterlerin etkili olduğu görülmektedir. Yapmış oldukları ticari, sınai ve hizmet faaliyetleri açısından tüm paydaşlarına karşı sorumlu olan işletmelerin, yukarıda ifade edilen kriterler

dışında, seçmiş oldukları muhasebe paket programlarının genel muhasebe özellikleri açısından anlamlı farklılıkların olup olmadığı önemli bir konudur. Bu amaçla araştırma hipotezi aşağıdaki şekil belirlenmiştir.

H₁: Program seçiminde, kullanılan paket programın, genel muhasebe özelliklerine göre anlamlı farklılıklar vardır.

Yöntem

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, işletmelerin muhasebe departmanlarında ve SMMM bürolarında kullanılan muhasebe paket programlarının finansal muhasebe özellikleri açısından karşılaştırılması yapılarak fark varsa hangi programlar arasında farklılıkların olduğunu ortaya koymaktır. Ayrıca işletmelerin faaliyet alanları ile kullanmakta oldukları muhasebe yazılımları arasındaki ilişkinin anlamlılık düzeyinin belirlenmesi araştırmanın bir diğer amacıdır.

Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamını Kocaeli ili Gebze organize sanayi bölgelerinde faaliyet gösteren işletmeler ile Gebze ilçesinde faaliyet gösteren SMMM büroları oluşturmaktadır.

Örneklem ve Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin elde edilmesinde anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formunun oluşturulmasında Dağ (2016)'ın, Bağdigen (2015)'in ve Öztürk (2007)'ün araştırmalarında kullanmış oldukları anketler incelenerek çalışmanın amaçları doğrultusunda ihtiyaç duyulan anket sorularından derleme yapılmıştır. Derleme neticesinde oluşturulan anket, program yazılımcıları ve meslek mensuplarının görüşü alınarak revize edilmiş ve son şekli verilmiştir. Gebze ilçesi sanayi bölgelerinde 2018 yılı sonu itibarıyla

toplam 864 firma (kosano.org.tr, 2018) ve 341 SMMM bağımsız olarak (SMMM bürosu) faaliyet göstermektedir (kocaelismmm.org.tr, 2018). Araştırma kapsamında 205 anketle çalışma gerçekleştirilmiştir ve yaklaşık %15 oranında örneklem büyüklüğüne ulaşılmıştır. Ayrıca 23 anketten elde edilen verilerin, eksik ve niteliksiz olması nedeniyle bu anketler dikkate alınmamıştır. Elde edilen anket verilerinin analizi SPSS 22.0 istatistik programından yararlanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada frekans analizi ve tek yönlü varyans analiz teknikleri kullanılmıştır. Ayrıca çalışmanın neticesinde elde edilen bulguların ortaya konmasında çapraz tablolardan yararlanılmıştır.

Analizler ve Bulgular

Demografik Bilgilere İlişkin Bulgular: Demografik bilgilere ilişkin Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların %50'si kadın %50'sinin ise erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların %11,5'i muhasebe müdürü, %21,5'i SMMM, %53,3'ü muhasebe personeli ve %13,7'si muhasebe ile ilgili görevini yerine getiren diğer katılımcılardan oluşmaktadır.

Faaliyet alanları incelendiğinde %42,9'la katılımın en çok üretim alanında faaliyet gösteren işletmelerce olduğu görülmektedir. Üretim işletmelerini sırasıyla %22,5 oranla ticaret işletmeleri ile SMMM büroları takip etmektedir. En az katılımın ise %12,1 oran ile hizmet işletmelerinde olduğu görülmektedir. Muhasebe yazılımlarının kullanım amacı incelendiğinde, işletmelerin %48,9'u finansal muhasebe işlemlerini, %12,6'sı ön muhasebe işlemlerini ve %38,5'i her iki işlemi gerçekleştirmek için kullandığı belirtilmiştir.

İşletmeler tarafından %26,4 oran ile en çok LOGO programı kullanılmaktadır. LOGO programını, %19,2 oran ile SAP programı, %15,4 oran ile LUCA programı takip etmiştir. Her firmanın kendi işlemlerini gerçekleştirmek amacıyla yazdıkları Özel Yazılımların kullanım oranı ise %13,7 olmuştur.

Tablo 1. Demografik bulgular

Değişken	Kategori	N	%
Cinsiyet	Kadın	91	50.0
	Erkek	91	50.0
Meslek	Muhasebe müdürü	21	11.5
	SMMM	39	21.5
	Muhasebe personeli	97	53.3
	Diğer	25	13.7
İşletme faaliyet alanı	Endüstri (Üretim) İşletmesi	78	42.9
	Ticaret işletmesi	41	22.5
	Hizmet işletmesi	22	12.1
	SMMM bürosu	41	22.5
Program kullanım amacı	Genel (Finansal) muhasebe	89	48.9
	Ön muhasebe	23	12.6
	Her ikisi	70	38.5
Kullanılan paket program	ETA	9	4.9
	LOGO	48	26.4
	LUCA	28	15.4
	MİKRO	16	8.8
	ORKA	9	4.9
	SAP	35	19.2
	ZİRVE	12	6.6
	Özel Yazılım	25	13.7

N=182

Kullanılan Muhasebe Paket Programlarının Genel Muhasebe Özelliklerine İlişkin Bulgular

Kullanılan muhasebe yazılımlarının genel muhasebe özelliklerini belirlemeye yönelik, paket programlarda yer alan genel muhasebe modülleri dikkate alınarak beşli likert ölçeğine göre 14 soru hazırlanmış ve kullanıcıların katılım düzeyleri ölçülmüştür. "Kesinlikle Katılmıyorum = 1 ve Kesinlikle Katılıyorum = 5" olacak şekilde, değerlendirmeye katılan meslek mensuplarının verdikleri cevaplar ve bu cevapların analizi aşağıda verilmiştir.

Tablo 2'ye bakıldığında ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının kullanılan muhasebe paket programı genel muhasebe özelliklerine ilişkin sorulan ifadelerle katılma düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Ortalamalara bakıldığında, katılımın en yüksek olduğu program özellikleri

sırasıyla, "1-Kullanılan program ile muhasebe fişi düzenlemek ve yevmiye oluşturmak pratik olarak yapılabilir.(4.39)", "10-Kullanılan program ile yapılan ön muhasebe işlemlerinin (çek-senet, fatura, irsaliye, banka, stok, kasa, banka) muhasebe entegrasyonu (yevmiye kayıtları) kolaylıkla yapılabilir.(4.22)" ve "12-Kullanılan program ile bilanço, gelir tablosu, mizan, işletme defteri hesap özeti gibi mali tablolar hızlı ve pratik bir şekilde oluşturulabilir.(4.15)" olurken, katılımın en düşük olduğu program özellikleri sırasıyla, "5- Program ivd.gib.gov.tr sistemi (interaktif vergi dairesi) ile entegre bir şekilde ve sorunsuz çalışmaktadır.(3.42)", "9- Defter beyan için maliyetler uygundur.(3.57)" ve "4- Program e-beyanname.gib.gov.tr sistemi ile entegre bir şekilde ve sorunsuz çalışmaktadır.(3.65)" olmuştur.

Tablo 2. Kullanıcıların paket program genel muhasebe özelliklerine katılım düzeyleri

Genel Muhasebe Özelliklerine İlişkin İfadeler			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
1-	Kullanılan program ile muhasebe fişi düzenlemek ve yevmiye oluşturmak pratik olarak yapılabilir.	n %	1 0.5	4 2.2	15 8.3	65 35.7	97 53.3	4.39
2-	Kullanılan program ile beyanname düzenleme (kurumlar vergisi, gelir vergisi, geçici vergi, KDV vb.) işlemi otomatik olarak yapılabilir.	n %	7 3.8	19 10.4	31 17.0	65 35.6	60 33.2	3.84
3-	Kullanılan program ile Ba/Bs bildirim formu kolaylıkla hazırlanmaktadır.	n %	3 1.6	11 6.0	24 13.3	65 35.7	79 43.4	4.13
4-	Program e-beyanname.gib.gov.tr sistemi ile entegre bir şekilde ve sorunsuz çalışmaktadır.	n %	12 6.6	16 8.8	46 23.3	57 31.3	51 28.0	3.65
5-	Program ıvd.gib.gov.tr sistemi (interaktif vergi dairesi) ile entegre bir şekilde ve sorunsuz çalışmaktadır.	n %	14 7.7	20 11.0	60 33.0	52 28.6	36 19.8	3.42
6-	Kullanılan program ile E-fatura işlemleri sorunsuz çalışmaktadır.	n %	7 3.8	7 3.8	42 23.1	66 36.3	60 33.0	3.91
7-	Kullanılan program ile bordro muhasebe entegrasyonu kolaylıkla yapılabilir.	n %	9 4.9	7 3.8	48 26.4	64 35.2	54 29.7	3.81
8-	Kullanılan program ile işletme defteri tutma ve defter beyan sitemine aktarma işlemi sorunsuz ve hızlı bir şekilde yapılabilir.	n %	8 4.4	5 2.7	53 29.2	65 35.7	51 28.0	3.80
9-	Defter beyan için maliyetler uygundur.	n %	6 3.3	14 7.7	67 36.8	60 33.0	35 19.2	3.57
10-	Kullanılan program ile yapılan ön muhasebe işlemlerinin (çek-senet, fatura, irsaliye, banka, stok, kasa, banka) muhasebe entegrasyonu (yevmiye kayıtları) kolaylıkla yapılabilir.	n %	3 1.6	6 3.3	19 10.4	74 40.7	80 44.0	4.22
11-	Kullanılan program ile dönem sonu kapanış işlemleri ve yeni dönem açılış işlemleri kolaylıkla yapılabilir.	n %	2 1.1	7 3.8	30 16.5	67 36.8	76 41.8	4.14
12-	Kullanılan program ile bilanço, gelir tablosu, mizan, işletme defteri hesap özeti gibi mali tablolar hızlı ve pratik bir şekilde oluşturulabilir.	n %	2 1.1	5 2.8	29 15.9	73 40.1	73 40.1	4.15
13-	Kullanılan program ile muhasebe fişlerinin silinmesi/geri alınması, düzeltilmesi işlemleri kolaylıkla yapılabilir.	n %	88 4.4	11 6.0	30 16.5	61 33.5	72 39.6	3.98
14-	Program ile sabit kıymetlere ait amortisman işlemleri kolaylıkla yapılabilir.	n %	5 2.8	8 4.4	29 15.9	77 42.3	63 34.6	4.02

İşletme Faaliyet Alanlarına Göre Kullanılan Muhasebe Paket Programlarına İlişkin Bulgular

Faaliyet alanına ya da üretimi gerçekleştirilen mal veya hizmet türüne göre işletmeler üç ana başlık halinde ayrılabilir. Bunlar; sanayi (endüstri) işletmeleri, hizmet işletmeleri ve ticaret işletmeleridir

(muhaz.org, 2019). SMMM büroları yapmış oldukları faaliyetleri gereği hizmet işletmeleri içerisinde yer alır. Ancak SMMM büroları, çalışmamızın özellikli bir bölümünü oluşturduğu için ayrı bir başlık altında incelenmiştir. Aşağıda yer alan Tablo 3, çapraz tablo şeklinde işletme faaliyet alanına göre kullanılan muhasebe paket programlarını göstermektedir.

Tablo 3. İşletme faaliyet alanına göre kullanılan muhasebe paket programları

		İşletme Faaliyet Alanı				
		Endüstri (Üretim) İşletmesi	Ticaret İşletmesi	Hizmet İşletmesi	SMMM Bürosu	Toplam
Kullanılan Muhasebe Paket Programları	ETA	3	2	1	3	9
		%3.8	%4.9	%4.5	%7.3	%4.9
	LOGO	20	18	9	1	48
		%25.6	%43.9	%40.9	%2.4	%26.4
	LUCA	1	5	5	17	28
		%1.3	%12.2	%22.7	%41.5	%15.4
	MİKRO	12	2	1	1	16
		%15.4	%4.9	%4.5	%2.4	%8.8
	ORKA	0	1	0	8	9
		%0.0	%2.4	%0.0	%19.5	%4.9
	SAP	23	8	3	1	35
		%29.5	%19.5	%13.6	%2.4	%19.2
	ZİRVE	1	1	0	10	12
		%1.3	%2.4	%0.0	%24.4	%6.6
	ÖZEL	18	4	3	0	25
	YAZILIM	%23.1	%9.8	%13.6	%0.0	%13.7
	Toplam	78	41	22	41	182
		%100.0	%100.0	%100.0	%100.0	%100.0

Tablo 3'teki sonuçlara göre endüstri işletmeleri tarafından en çok tercih edilen programın %29,5 ile SAP olduğu görülmektedir. Ticaret işletmeleri %43,9 oranla, hizmet işletmeleri ise %40,9 oranla LOGO programını ilk sırada tercih etmişlerdir. LUCA programı ise %41,5 ile SMMM büroları tarafından en çok tercih edilen program olmuştur.

Araştırma Hipotezinin Test Edilmesi

Yapılan araştırmanın hipotezi tek yönlü varyans analizi ile test edilmiştir. Analiz neticesinde elde edilen bulgular aşağıda ifade edilmiştir.

H₁: Program seçiminde, kullanılan paket programın genel muhasebe özelliklerine göre anlamlı farklılıklar vardır.

Kullanılan muhasebe paket programları ile programların genel muhasebe özellikleri arasındaki hipotez tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile test edilmiştir. Üç ya da daha fazla grup arasında farklılığın anlamlı olup olmadığını test etmek için ANOVA kullanılmaktadır (Büyüköztürk, 2012: 49).

Program seçiminde, kullanılan paket programın genel muhasebe özelliklerine göre anlamlı farklılık olup olmadığının test edilmesinde öncelikle kullanıcıların, paket program genel muhasebe özelliklerine katılım düzeylerinin ortalaması alınmıştır. Alınan ortalamalar tek yönlü varyans analizi test edilmiştir. Yapılan analiz ilişkin Tablo 4'te tanımlayıcı istatistik bilgileri, Tablo 5'te analiz sonuçları verilmiştir. Tablo 6'da ise Tukey testi neticesinde elde edilen bulgular yer almaktadır.

Tablo 4. Kullanılan muhasebe paket programlarının genel muhasebe özelliklerine ilişkin sonuçlar

Kullanılan Muhasebe Paket Programları	N	Ortalama	Standart Sapma
ETA	9	4.13	0.51
LOGO	48	3.80	0.65
LUCA	28	4.28	0.57
MİKRO	16	3.91	0.62
ORKA	9	4.29	0.43
SAP	35	3.88	0.64
ZİRVE	12	4.27	0.28
Özel Yazılım	25	3.51	0.66
Toplam	182	3.93	0.64

Tablo 4'te yer alan ortalamalara bakıldığında, ortalamaların 3,51 – 4,29 arasında değiştiği görülmektedir. Levene testi sonuçlarına bakılarak

varyansların homojen dağılım gösterip göstermediği tespit edilmiştir. Levene testinde elde edilen değer 1,650'tür. Anlamlılık değeri ise 0,124'tür. Bu sonuçlara göre varyanslar dağılımı homojendir.

Tablo 5. Program seçimi ile paket programın genel muhasebe özellikleri tek yönlü varyans analizi

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P	Sonuç
Gruplar	11.43	7	1.63	4.51	.000	Kabul
Arası Grup	63.00	174	.36			
Toplam	74.43	181				

Tablo 5'teki sonuçlara göre, program seçiminde, kullanılan paket programın genel muhasebe özelliklerine göre anlamlı (F: 4,511 p<0,05)

farklılıklar vardır. H₂ kabul edilmiştir. Levene testi değerlerine göre homojen olan varyans dağılımı için Post Hoc testlerinden Tukey kullanılarak farklılığın hangi programlar arasında olduğu araştırılmıştır.

Tablo 6. Kullanılan muhasebe paket programlarının genel muhasebe özelliklerine ilişkin Tukey testi sonuçları

Kullanılan Muhasebe Paket Programları	Ortalamalar Farkı	p	Kullanılan Muhasebe Paket Programları	Ortalamalar Farkı	p
ETA			ORKA		
LOGO	.33	.794	ETA	.15	.999
LUCA	-.14	.999	LOGO	.48	.349
MİKRO	.23	.985	LUCA	.01	1.000
ORKA	-.15	.999	MİKRO	.38	.799
SAP	.26	.948	SAP	.41	.617
ZİRVE	-.13	1.000	ZİRVE	.02	1.000
ÖZEL YAZILIM	.62	.144	ÖZEL YAZILIM	.77	.025
LOGO			SAP		
ETA	-.33	.794	ETA	-.26	.948
LUCA	-.47	.025	LOGO	.08	.999
MİKRO	-.10	.999	LUCA	-.40	.165
ORKA	-.48	.349	MİKRO	-.03	1.000
SAP	-.08	.999	ORKA	-.41	.617
ZİRVE	-.47	.249	ZİRVE	-.39	.533
ÖZEL YAZILIM	.29	.526	ÖZEL YAZILIM	.37	.290
LUCA			ZİRVE		
ETA	.14	.999	ETA	.13	1.000
LOGO	.47	.025	LOGO	.47	.249
MİKRO	.37	.513	LUCA	-.01	1.000
ORKA	-.01	1.000	MİKRO	.36	.765
SAP	.40	.165	ORKA	-.02	1.000
ZİRVE	.01	1.000	SAP	.39	.533
ÖZEL YAZILIM	.76	.000	ÖZEL YAZILIM	.75	.011
MİKRO			ÖZEL YAZILIM		
ETA	-.23	.985	ETA	-.62	.144
LOGO	.10	.999	LOGO	-.29	.526
LUCA	-.37	.513	LUCA	-.76	.000
ORKA	-.38	.799	MİKRO	-.39	.462
SAP	.03	1.000	ORKA	-.77	.025
ZİRVE	-.36	.765	SAP	-.37	.290
ÖZEL YAZILIM	.39	.462	ZİRVE	-.75	.011

Tablo 6'da Tukey testi bulgularında görüldüğü üzere;

- LOGO muhasebe paket programı (Ortalama değer:3,80) ile LUCA muhasebe paket programı (Ortalama değer:4,28), genel muhasebe özellikleri açısından LUCA programı lehine anlamlı olarak (Fark:0,48, p<0,05) farklılaşmaktadır.
- Özel Yazılım muhasebe paket programları (Ortalama değer:3,51) ile LUCA muhasebe paket programı (Ortalama değer:4,28), genel muhasebe özellikleri açısından LUCA programı lehine anlamlı olarak (Fark: 0,77, p<0,05) farklılaşmaktadır.

- Özel Yazılım muhasebe paket programları (Ortalama değer:3,51) ile ORKA muhasebe paket programı (Ortalama değer: 4,29), genel muhasebe özellikleri açısından ORKA programı lehine anlamlı olarak (Fark: 0,78, p<0,05) farklılaşmaktadır.
- Özel Yazılım muhasebe paket programları (Ortalama değer:3,51) ile ZİRVE muhasebe paket programı (Ortalama değer: 4,27), genel muhasebe özellikleri açısından ZİRVE programı lehine anlamlı olarak (Fark: 0,76, p<0,05) farklılaşmaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Teknolojik gelişmelerin ekseninde işletmelerin çeşitli işlemlerini yerine getirirken faydalandıkları bilişim teknolojileri, işletmelere hemen her alanda kolaylık sağlamış, iş ve işlemlerin yapılmasında zaman kazandırmış, işletme ve çalışanlarının verimliliğini artırmış, iş akışlarının kontrol olanağını sunmuştur. İşletmelerin bilişim teknolojilerinde yararlandığı en önemli alanlardan biri de muhasebedir.

Muhasebe disiplinin sağlanmasında işletmelerce kullanılan paket programların çıkan ulusal ve uluslararası mevzuatlara uyum sağlaması ve kendilerini güncellemesi gerekmektedir. Faaliyet alanları, sektörleri, işlem hacimleri farklı olsa da işletmelerde genel anlamda ön muhasebe ve genel muhasebe işlemlerinin yerine getirildiği ve bu işlemleri yerine getirirken paket programlardan yararlandığı bilinen bir gerçektir.

Bu çalışmada muhasebe işlemlerinin yerine getirilmesinde kullanılan paket programların genel muhasebe özellikleri açısından karşılaştırılması yapılarak farklılıkları ortaya konmuştur. Ayrıca çalışma kapsamında işletme faaliyet alanları ile kullanılan muhasebe paket programları arasındaki ilişki irdelenmiştir.

Yapılan araştırmanın kısıtları ise şu şekildedir;

- Araştırmada sadece Gebze ilçesindeki işletmeler ve SMMM büroları dikkate alınmıştır.
- Araştırma 2019 yılının Nisan – Haziran aylarında gerçekleştirilmiştir.
- Araştırma örnekleminin oluşturulmasında yargısal örneklem kullanılmıştır. Bu nedenle araştırma örnekleminde yer alan katılımcılar, araştırmacının kişisel yargılarına göre belirlenmiştir (Özdemir, 2008:95).

Çalışmada elde edilen bulgulardan birincisi, işletmelerce en çok tercih edilen paket programın LOGO programı (%26.4) olmasıdır. LOGO programını ise sırasıyla SAP (%19.2) ve LUCA (%15.4) programları takip etmiştir. Diğer bir bulgu ise işletme faaliyetleri açısından en çok tercih edilen programlarla ilgilidir. Buna göre endüstri işletmeleri, aynı zamanda ERP işlemlerini de yerine getirebildikleri SAP programını ilk sırada tercih etmişlerdir. Ticaret ve hizmet işletmeleri LOGO programını ilk sırada tercih ederken, LUCA programının SMMM ofislerinde ilk sırada tercih edildiği görülmektedir. Faaliyet alanları açısından ulaşılan sonuçlarda, LOGO yazılım merkezinin, araştırmanın yapıldığı Gebze ilçesinde yer almasının, LUCA programının muhasebe meslek mensuplarının bağlı olduğu odalar birliği TÜRMOB tarafın piyasaya sürülmüş olmasının ve esasında yabancı menşeli SAP programının kullanımında Gebze ilçesinde yer alan çok uluslu şirketlerin varlığının, bu programların seçiminde etkili olup olmadığı, araştırılması gereken ve yeni bir çalışmanın konusu olabilecek önemli hususlardır.

Kullanılan muhasebe paket programlarının genel muhasebe özellikleri açısından farklılıklar gösterdiği tespit edilmiş olup, özellikle SMMM ofislerinde ilk üç sırada kullanılan LUCA, ORKA VE ZİRVE programlarının, işletmelerce özel isteklerine göre hazırlanan programlardan anlamlı olarak farklılaşması, SMMM ofislerinde daha çok genel muhasebe işlemlerinin yerine getirilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Yapılan çalışma faaliyet alanı açısından sınırlandırılarak (örneğin sadece hizmet alanında faaliyet gösteren işletmelere ya da sadece SMMM bürolarına yönelik) daha farklı sonuçlar elde edilebilir.

Çalışma Gebze ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Başka illerde veya bölgelerde ya da Türkiye genelinde yapılacak çalışmalarla paket program genel muhasebe özelliklerinin karşılaştırılması yapılarak farklı sonuçlar elde edilebilir.

Kaynakça

- Bağdigen, S. (2015). *Endüstriyel hizmetlerde marka değeri muhasebe yazılım programı kullananlar üzerine bir uygulama*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bayburt Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bayburt.
- Bastı, M. & Boyar, E., (2012) Muhasebe paket programı seçiminde analitik ağ sürecinin kullanımı. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (34), 261-279.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. 16. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A.V., & Ceyhan, A.A. (2004). Muhasebe Paket Programları, 1.Baskı, Sakarya: Sakarya Kitabevi
- Chong, Y., & Nizam, I. (2018). The impact of accounting software on business performance. *International Journal of Information System and Engineering*, 6(1), 1-25.
- Çetin, H. & Eren, T. (2015). Muhasebe meslek mensupları tarafından bürolarda kullanılan muhasebe paket program seçimi: Konya iline yönelik bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29(1), 83-100.
- Dağ, Y. (2016). *Muhasebe meslek mensuplarının bilgi teknolojileri kullanım kararına etki eden faktörler üzerine bir alan araştırması*. (Yayımlanmamış

- yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demir, E. (2015). Kobilerin muhasebe paket programı seçim kriterleri ve bu alandaki farkındalıkları. *International Journal of Social Science*, (33), 411-424.
- Doğan, S. (2010). Paket programların dezavantajları, Xing, <https://www.xing.com/communities/posts/paket-programlarin-dezavantajlari-1-1002809074>
- Erol, M. (2005). Muhasebe meslek elemanlarının (SM-SMM-YMM) mesleki faaliyetlerinde kullandıkları muhasebe paket programları üzerine ampirik bir çalışma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (28), 141-146.
- Güney, C. (2009). *Bilgisayarlı muhasebe sistemlerinde denetim riskleri ve risk odaklı denetim*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- İşletmelerin sınıflandırılması (2018). Erişim adresi: <http://muhaaz.org/isletme-bilimlerine-giris-unite-1-isletme-ile-ilgili-temel-kav.html?page=2> (Erişim tarihi: 12.05.2019).
- Karapınar, A., Bayırlı, R. & Altay, A. (2003). *Bilgisayarlı Muhasebe*, 1. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi
- Kavak, Ş. (2006). Genel Muhasebe. 3. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kocaeli SMMM Odası Faaliyet Raporu (2018). Erişim Adresi: <http://www.kocaelismmm.org.tr/v2/File/2018%20Faaliyet%20Raporu.pdf> (Erişim Tarihi: 13.04.2019).
- Küçük, M. & Baş, Ü. (2017). Bilgisayarda muhasebe tutmanın önemi ve bilgisayarlı muhasebe programlarının sağladığı faydalar üzerine bir alan araştırması. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 131-147.
- Mertler, M. E. (2016). Ülkemizde E-Beyanname uygulamasının vergi denetiminin etkinliği üzerindeki etkisi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(14), 52-74.
- Ön muhasebe (2019). Erişim adresi: <http://www.muhasabedersleri.com/on-muhasebe.html> (Erişim Tarihi: 10.09.2019).
- Özdemir, A. (2008). Yönetim Biliminde İleri Araştırma Yöntemleri ve Uygulamalar, 1.Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım
- Öztürk, M. (2007). *Bilgisayarlı muhasebe programları, analizi ve bir uygulama*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Program Yükleme (2011). Erişim adresi: [http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller-pdf/Program%20Y%C3%BCkleme%20\(orka\).pdf](http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller-pdf/Program%20Y%C3%BCkleme%20(orka).pdf) (Erişim Tarihi: 18.07.2019)
- Rakamlarla Kocaeli (2018). Erişim adresi: <https://kosano.org.tr/rakamlarla-kocaeli/gebze> (Erişim Tarihi: 13.04.2019).
- Sabuncuoğlu, Z. & Tokol, T. (2005). *İşletme*. 6.Baskı, Bursa: Alfa Basım Yayın
- Sürmen, Y. & Daştan, A. (2007). Muhasebe bürolarında 'bilgisayarlı muhasebe paket programı' kullanımına yönelik Karadeniz Bölgesi analizi. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, 22, 1-26.
- Uzunköprü, S. (2007). Bilgisayarlı Genel Muhasebe ve Dönem Sonu İşlemleri, 1. Baskı, İstanbul: Beşir Kitabevi
- Yıldırım, A. (2013). Bilgisayarlı Muhasebe ETA I-II: V.8-SQL. 3. Baskı, Bursa: Dora Yayınları
- Yürekli, E. & Haşıloğlu, S.B., (2017). Evaluation of the factors affecting the purchasing decisions of accounting package programs. *Journal of Internet Applications and Management*, 8 (1), 47-64.